

Veileder Sosialagenter – Felles barn, felles ansvar

Formålet med veilederen er å gi leseren en helhetlig forståelse av samarbeidsstrukturene som ligger til grunn for Sosialagentene.

Veilederen kan:

- Brukes som utgangspunkt til å etablere og drifte samarbeidsmodellen i egen bydel eller kommune.
- Gi ansatte i tjenesteapparatet en forståelse av sosialagenten sin rolle og hvordan den kan knyttes til de ulike tjenestene i bydelen.
- Gjøre det enklere å identifisere aktuelle samarbeidsaktører og hvordan man sammen kan jobbe for å øke barns sosiale kompetanse og livsmestring, samt forebygge skjevutvikling.

1. Formålet med Sosialagent

Sosialagentene er en samarbeidsmodell som består av tre komponenter:

- Innsatsteam
- Sosialagenter
- Foreldresamarbeid

Samarbeidsmodellen er utviklet av Bydel Alna og Utdanningsetaten for å gi en tidlig, helhetlig og koordinert innsats til barna og familier som har behov for dette. I tillegg skal modellen bidra til å styrke elevenes sosiale kompetanse og øke foreldreinvolveringen. **Formålet** er å sikre trygge og gode oppvekstsvilkår for barn og unge, og at flere fullfører videregående utdanning.

Sosialagentene skal ha en **forebyggende effekt**, som senere skal bidra til lavere kriminalitet, og bedre mestring og læringsutbytte for barna, som igjen øker sjansen for å fullføre utdanning.

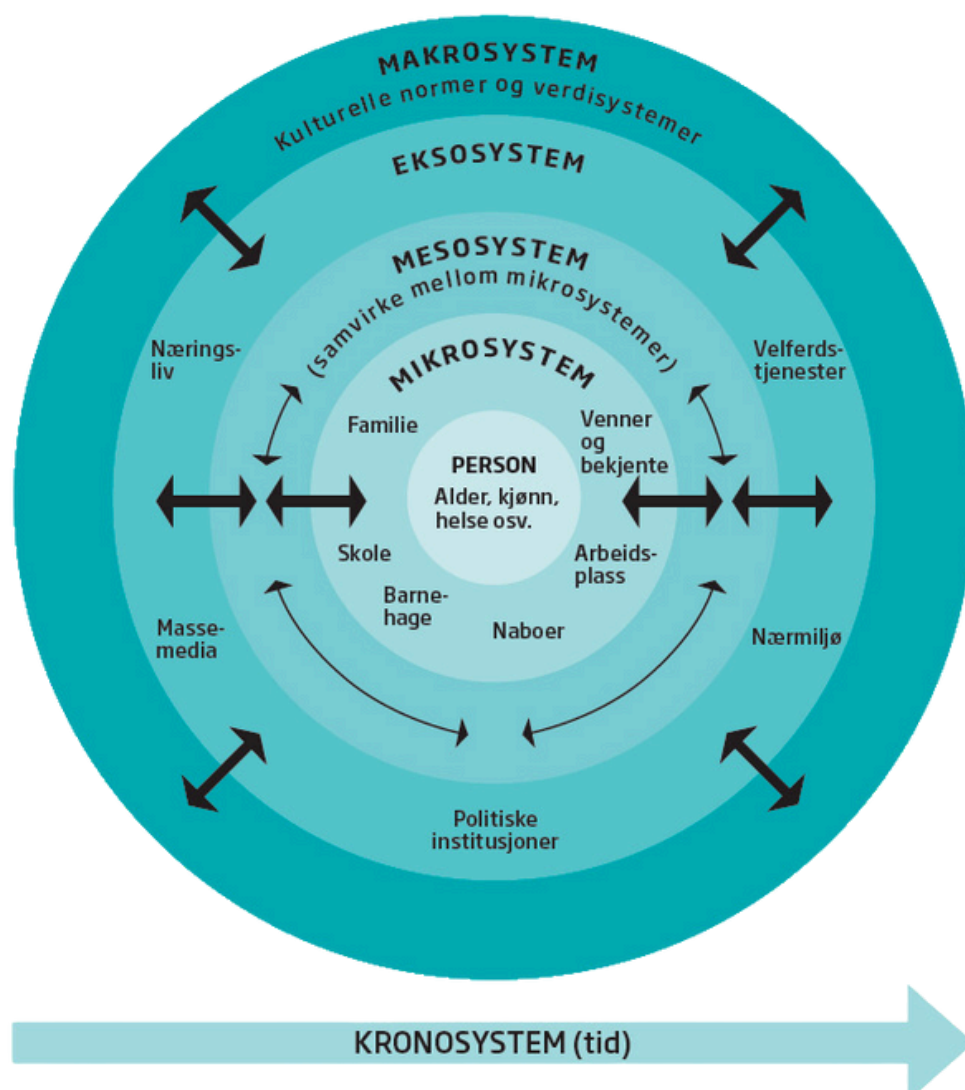
Målgruppen for arbeidet er elever på barnetrinnet, med særlig fokus på elever på 5. og 6. trinn, og deres foreldre.

2. Faglig forankring

Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell

Det teoretiske grunnlaget for Sosialagentene er basert på Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell. Sosialagentene har en **brobyggerfunksjon** inn til ulike tjenester og jobber arenafleksibelt for å skape en sammenheng i barnas hverdag. **De følger elevene fra skole til fritidsklubber for å sikre tryggere overganger mellom de ulike arenaene barna tilbringer sin tid på.**

Det at barna møter de samme voksne på skolen og i overgangen til fritidsklubben kan oppleves trygt, og ved å jobbe på denne måten kan man ramme inn barna på en positiv måte. I tillegg jobber Sosialagentene med oppsøkende sosialt arbeid på sine respektive skoler for å sikre et godt skolemiljø, både faglig og sosialt.

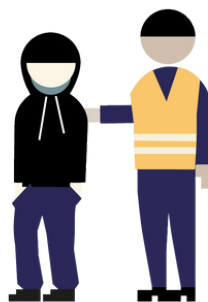
Illustrasjon: Utdanningsforskning - Teoretiske perspektiver på hvordan trivsel kan fremmes i skolen

Oppsøkende arbeid

En annen sentral faglig forankring for sosialagenten er oppsøkende arbeid med **fokus på å etablere kontakt, bygge relasjoner og tilby støtte til barn og unge som står i fare for marginalisering eller allerede befinner seg i utsatte livssituasjoner.** Denne arbeidsformen har som mål å møte barn og ungdom der de er, både fysisk og psykisk, for å bidra til positiv endring og inkludering.

Kjennetegn ved metodikken er

- Oppsøkende tilnærming
- Relasjonsbygging
- Helhetlig forståelse
- Brukermedvirkning
- Tverrfaglig samarbeid
- Forebygging og tidlig innsats
- Fleksibilitet

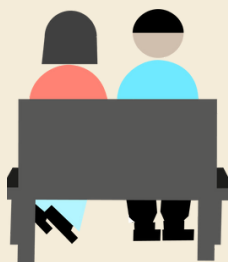

Oslo har utviklet Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom, som gir en felles faglig og metodisk ramme for hvordan oppsøkende arbeid skal gjennomføres i hovedstaden og som også blir lagt til grunn i modellen for sosialagenter.

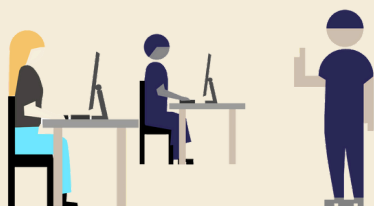
3. Sosialagentene som samarbeidsmodell

Sosialagentene som en samarbeidsmodell består av **tre komponenter**:

A) Sosialagenter

B) Innsatsteam

C) Foreldresamarbeid

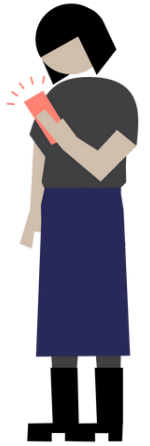
A. Sosialagenter

Sosialagenten er ansatt i barneverntjenesten i bydelen, under forebyggende ungdomsavdeling. Sosialagentene jobber på hver sin skole fire dager i uken, og har en fast dag i uken på kontoret i barneverntjenesten. På skolen inngår sosialagentene som en del av skolens personale, ledes av rektor og deltar i flere faste møter (eks. trinnmøter, elevsaksmøter, møter i miljøteam, egne møter med skolens ledelse).

Sosialagentene holder kurs i mindre grupper på skolen og jobber med oppsøkende sosialt arbeid. **Det oppsøkende arbeidet fokuserer på barnas skolemiljø både før, under og etter skoletid.** Sosialagentene kan være ute på morgenen for å ta imot elever, bli med på overgangene fra undervisning til friminutt, og på ulike arenaer etter skoletid.

Det er en styrke at sosialagentene er til stede på ulike arenaer i barnas hverdag, slik at de får god oversikt over aktuelle utfordringer i miljøet.

Ved at de både holder kurs og er til stede gjennom skolehverdagen, samt etter skoletid, får de med seg relevant informasjon om barnegruppen som er nyttig i det forebyggende arbeidet. Sosialagentene har ofte en viktig funksjon i oppfølging av de enkeltelevne som også er relevant for drøfting i innsatsteam.

Hvilken kompetanse og erfaring bør en sosialagent ha?

- Bachelor fra sosialfaglig eller pedagogisk retning
- Kjenne til og/eller ha erfaring fra lokalmiljø og skole
- Gode relasjonsferdigheter
- God rolleforståelse
- Erfaring med oppfølgingsarbeid og målgruppene

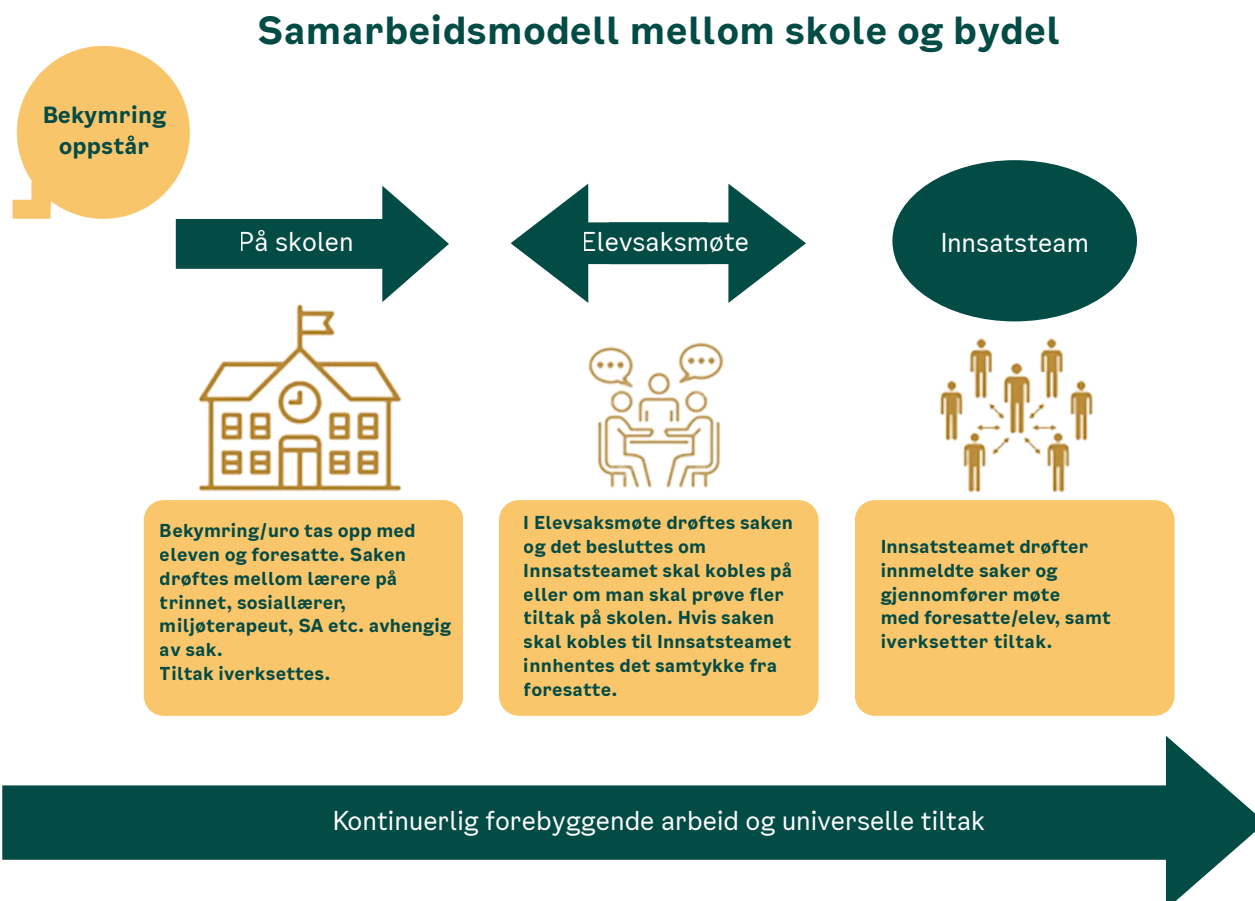

Kursrekkene

I arbeidet med å styrke barnas sosiale kompetanse og livsmestring er det utarbeidet en kursrekke med flere temaer som barn i 5. og 6. klasse får undervisning i av sosialagenten. Dette er et supplement til skolens arbeid med sosial læring og utvikling i henhold til LK20. Kursrekkene ble utarbeidet av sosialagentene og lærere i prosjektperioden. Kursene ble gjennomført som ukentlige økter, enten i hel klasse eller i mindre grupper, avhengig av behovet på den enkelte skole. Temaene det ble undervist i er: *Identitet, selvfølelse, å lære og forstå egne og andres følelser, vennskap, samarbeid, konflikthåndtering, respekt, sosiale medier, mobbing samt å sette grenser for seg selv og respektere andres grenser.*

Det legges også til rette for at andre aktører eller yrkesgrupper kan inviteres inn i disse kursrekkene, som for eksempel politiet, ruskonsulent eller bydelens utekontakter. I utvelgelsen av temaer, gruppesammensetning og planlegging av kursrekkene, bidrar lærere og miljøarbeidere fra skolen med forslag og råd.

B. Innsatsteam

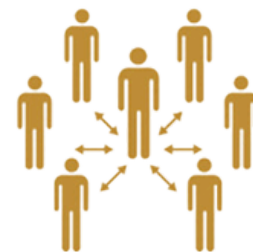
Innsatsteamet består av representanter fra skolen: rektor og sosiallærer; og fra bydelens tjenester: sosialagent, skolehelsetjenesten, barnevern, fritidsklubben og Oslohjelpa.

Enkelte skoler har BUP som fast representant i innsatsteamet.

Hver skole har et fast innsatsteam som møtes hver 4. – 6. uke. Det er rektor som har ansvar for møteinnkalling og agenda. På møtene drøftes elever som har behov for ekstra støtte og det besluttes hva innsatsen skal være videre og fra hvilke instanser. Dette skjer i dialog og samråd med både elev og foreldre, i tråd med føringer fra Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet. Med dette kan man sikre at barnet og familien kan få riktig hjelp så tidlig som mulig.

Skolen kan ta kontakt med representanter fra innsatsteam ved behov, også utenom de faste møtene, etter samtykke fra foreldre.

I innsatsteam drøftes saker enten anonymt eller ved navn etter samtykke fra foreldre, i tråd med regler for informasjonsdeling og samtykke. Foreldre har mulighet til å reservere seg fra at enkelte instanser deltar.

Aktører

- Rektor/skoleledelse
- Sosiallærer (skolekoordinator)
- Helseyskepleier
- Klubbledere
- Barnevern ved mottak
- Sosialagent
- Oslohjelpa

Prosess

- Drøfter innmeldte saker annenhver/ hver tredje uke.
- Skolen kan kontakte teamets medlemmer ved behov.

C. Foreldresamarbeid

Det tredje området fokuserer på foreldresamarbeid og foreldredeltakelse. Her handler det om å styrke forholdet mellom skole-hjem, elever-nærmiljø og foreldrene imellom. Dette er et arbeid som krever relasjonsbygging, god dialog og tett arbeid med foreldregruppen over noe tid, slik at man sikrer nyttige og varige tiltak.

Gjennom samarbeid med de ulike instansene kan det opprettes enkeltarrangement eller mer permanente tilbud som styrker foreldrenes nettverk både med hverandre og nærmiljøet. Eksempler på dette kan være gruppetilbud/kurs for foreldre på skolens/fritidsklubbens arena og foreldrekafe.

I arbeidet med å styrke samarbeidet med foreldrene, anbefales det blant annet å:

- › Delta på foreldremøter og FAU-møter for å fortelle om sosialagentene og deres rolle.
- › Delta på fritidsarrangementer for å gi foreldrene mulighet til å bli kjent med sosialagentene på en mer uformell arena.
- › Ringe hjem til foreldrene ved behov, der det legges vekt på også å fortelle om positive opplevelser med deres barn.
- › Sikre at informasjonen som gis er forståelig og relevant for foreldrene.

4. Utvelgelse av skoler

Ut ifra et forebyggende perspektiv kan enhver skole ha utbytte av en sosialagent.

Når det er behov for å prioritere, kan følgende faktorer bli kartlagt og vektlagt:

- Levekårsutsatte områder, levekårsstatistikk
- Konflikter i skolemiljøet, antall voldshendelser
- Fravær
- Antall barnevernssaker og barnevernsmeldinger
- Mobbetall og trivsel fra elevundersøkelsen
- SaLTo-rapport og statistikk fra politiet
- Ungdata
- Statistikk fra barnevern og fritidsklubber

5. Organisering, eierskap og ledelse

Når det gjelder **organiseringen** av samarbeidsmodellen Sosialagentene vil det være mange faktorer som avgjør hva som er mest hensiktsmessig for den enkelte bydel og kommune. **Det anbefales derfor at det gjøres lokale vurderinger og tilpasninger.**

Grunnet Bydel Alnas organisering og allerede etablerte samarbeidsstrukturer, ble det vurdert som mest hensiktsmessig å ha sosialagenter ansatt i **barneverntjenesten**. Dette trenger ikke å være tilfelle i andre kommuner/bydeler, der det forebyggende arbeidet med ungdom kan være organisert på andre måter.

I **prosjektperioden** ble prosjektet ledet av prosjektleder med bistand fra avdelingsledere ved *forebyggende ungdomsavdeling og lokale tiltak* i Alna barneverntjeneste. **Kvalitetssikringen** av det faglige arbeidet og daglig drift ble utført av avdelingsleder ved forebyggende ungdomsavdeling. Sekretariatsoppgaver ble ivaretatt av *bydelsadministrasjonen*.

I drift er Sosialagentene organisert under Alna barneverntjeneste, ved leder for forebyggende ungdomsavdeling og lokale tiltak. Det ligger til grunn en samarbeidsavtale, utarbeidet av Utdanningsetaten og bydelen, som er signert av den enkelte skole. Det avholdes månedlige møter mellom rektor og sosialagentens leder i barneverntjenesten for å samordne personaloppfølging og samarbeidsmodellen.

Det anbefales at sosialagentene har en leder med overordnet ansvar for personal, fag og samarbeid mellom instansene.

Siden sosialagentene er på skolen mye av tiden, bør det også ved oppstart avklares hvem som har oppfølgingsansvaret for sosialagenten på skolen.

Prosjekteier:

Avdeling oppvekst og lokalsamfunn og UDE

Prosjektleder:

Ansvar for rapportering, koordinering og fremdrift av prosjektet

Styringsgruppe:

Representanter fra: UDE, rektor, skolehelsetjenesten, fagsenter for barn og unge, fritidsklubbene, barnevern

Prosjektmedarbeidere

Bydelens tjenester:

Oslohjelpa
Skolehelsetjenesten
Barnevern
Fritidsklubbene

Skolene

6. Suksessfaktorer for implementering av sosialagenter

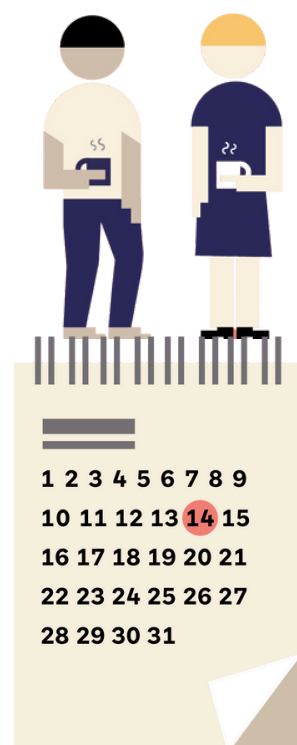
For å lykkes er vi avhengig av å etablere et godt system og struktur, samt kultur og holdninger for samhandling:

- Bydel og skole eier innsatsen sammen, og samskaper fra start.
- God relasjonell kapasitet, og vilje til å få til noe sammen - til det beste for elevene og familiene.
- Alle som deltar i innsatsteam må være opptatt av hva de kan bidra med.
- God forankring i overordnet ledelse, både i bydelen og i Utdanningsetaten.
- Prioritere at tjenestene skal bli kjent med hverandre, avklare forventninger til hverandre, og lage struktur for innhold i felles møtepunkter.
- Bydelens tjenester må være arenafleksible og yte tjenester der barna er.
- Kontinuerlig jobbe med utvikling og forbedring.

7. Samarbeid

Drøfting av faglig tilnærming, prosess og samarbeid bør foregå både fortløpende og i en fast møtestruktur.

- › **Daglig** – løpende oppdatering og adressering av behov og utfordringer. Både ved leder i forebyggende ungdomsavdeling og skole.
- › **Ukentlig** – sosialagenten deltar på avdelingsmøte med forebyggende ungdomsavdeling, og har i tillegg faste teammøter med alle sosialagentene. Deltar utover dette på faglige samlinger i barneverntjenesten. Dette fører til økt tilhørighet til barneverntjenesten, samt tilrettelegger for faglig utvikling. Sosialagentene deltar på faste møter på skole som anses som relevant, som for eksempel trinnmøter og elevsaks møter.
- › **Månedlig** – langtidsplanlegging og kursforberedelser.
- › **Månedlig** – møte mellom rektorer og barnevernsledelse, knyttet til status, justeringspunkter og samarbeid framover.

8. Finansiering

Grunntanken har vært at dette er en felles innsats og at kostnadene skulle deles mellom bydel og skolene. Grunnet ekstra øremerkede midler overført til bydel, har bydelen tatt den totale kostnaden.

Kilder

- [Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet](#)
- [Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom](#)

Vedlegg

- Samtykkeskjema for innsatsteam
- Informasjonsskriv om innsatsteam
- Samarbeidsavtale
- Evaluering fra UKE

Disse vedleggene finner du på [prosjektsiden til Sosialagentene](#) under “dokumenter”

YouTube video: Sosialagentene

